

అనుభవం శ్రమల ద్వారా

“నీ కేం ఫర్వాలేదు. ఈ పూర్వో నీకు దివ్యంగా వుంటుందిరా! మీ పూరుకంటే చాలా నయం అనుకో! ప్రతి వస్తువూ అందుబాటులో దొరుకుతుంది! మా పరియో చూశావ్ గదా? ఎలావుంది?”

వాళ్ళ యింటికి వెళుతూనే, మావయ్య మాటలతో పూపిరిసలవనీయలేదు చిదంబరానికి తనతో తీసుకువచ్చిన ఎయిరిండియా బ్యాగు నింకా చేతిలోంచి దించలేదు! మావయ్య వాక్రవాహంలో పదిహాయి, చిదంబరం చేప్పలుదక్కి అలా నిలబడివుండిపోయాడు.

నిజమే! జనార్దనం మావయ్య యిల్లు చాలా బావుంది! విశాలమైన గదులు నాలుగయిదున్నడు! అన్నిటికీ పెద్దపెద్ద కిటికీలూ, వాటిల్లోంచి ధారాళంగా గాలి, వెలుతురూ వస్తున్నాయి! మొజాయిక్ నేలా, దీప్తింపరేసిన గోడలూ, ఆధునికమైన ఫర్నిచరూ, అవీటుడేటు వంటగది.... మెట్లు ఎక్కి ఫైకివెళ్ళాడు చిదంబరం. మేడమీద ఒక పెద్ద గదివున్నదంటే! సెకర్యాలన్నీ ఆ గదికి వున్నాయి! కాని తలుపులువేసి, గదియ బిగించివున్నది ఆగది! తలుపుతీసిన లోనికెళ్ళిచూసి నిట్టూర్చాడు చిదంబరం.

“మావయ్యా! యింతగదిని ఎందుకు నువ్వయిట్లా ఖాళీగా వుంచేశావో గానీ, యిదే మా పూరిలో అయితే ఓ నూట ఎనభయ్యే రూపాయలేనా రాబడాదారీ గదిమీద! మరి నువ్వేందు కిలా వుంచేసావో?” అన్నాడు చిదంబరం.

“నా కెసరికి ఆదైలకవ్వడం యిష్టంలేదురా! నేను మొదట్నుంచీ యిల్లు కట్టినదగ్గర్నుంచీ అలాగే అనుకున్నాను! అలాగే చేస్తున్నాను యిదిగో! ఎవరయినా మనవాళ్ళంటూ వుంటే నా కెంతో తృప్తి, సంతోషమాను! నువ్వయితే ఒంటిగాడివీ! నీకు మరోళ్ళ పోరులేదు! ఒక్కడవీ ఆ గదిలో చక్కగా రాసుకుంటూ వుండొచ్చు!! చదువుకో! నిద్రపో! నీయిష్టం! ఆ గదిని నీ కిచ్చేశానంటే! నా నిర్ణయానికి మాఅవిదా, పిల్లలు ఏమీ అభ్యంతరం చెప్పరా!! వాళ్ళసంగతి నీకుమాత్రం తెలీదా?”

తెలుసునన్నట్టు బుర్ర పూపేడు చిదంబరం.

అతను వెళ్ళేసరికి యిల్లంతా నిశ్శబ్దంగానే వున్నది! అతయ్య దక్షిణదేశ యాత్రలకి టూరిస్టు బస్సుమీద ఒక బృందంతో వెళ్ళిందని మావయ్య చెప్పాడు. ఇద్దరాడపిల్లల్లో పెద్దపిల్ల మృణాలినికి నాలుగేళ్ళకీతమే వివాహం అయ్యి, భర్తతో అతను ఉద్యోగం చేస్తున్న బొంబాయి వెళ్ళిపోయింది. ఏడాది కొక నాలోజాలే అరుదుగా యింటికి వస్తుందిట! రెండోపిల్ల ఎంధ్య పెద్దచదువులు చదివి, మధ్యప్రదేశ్ లో ఏడోపూర్వో మంచి జాబ్ చేస్తోందిట! “అది ఎందుకోగానీ పెళ్ళిచేసుకో ననేసింది! సరే! ఏంచేస్తా? దానిబ్రతుకునీ, భవష్యతనీ దానిఖర్చానికి విడిచిపెట్టేసేము” అన్నాడు మావయ్య.

“అయితే, క్రింద యింత యిల్లా యిట్లా మీ యిద్దరో వుంటున్నారా? యిన్నిగదులు, యిన్ని నెకర్యాలు?” వాపోయాడు చిదంబరం.

“అహో అతయ్యా, నేనే వుంటున్నాం! నే నసలు నెలలో ఏ వారం పదిరోజులో యింటిదగ్గర వుంటానేమో నా వ్యవహారాల్నీకు తెలుసుగదా?” అన్నాడు మావయ్య.

“జనార్దనం మావయ్య వుద్యోగం ఎప్పుడూ చేయలేదు! ఎం. కా. ఫస్ట్ క్లాస్ అయినాక, రాజకీయాల్లో దిగాడతను! గాంధీగారి కాలంలో మావయ్య వుద్యమాలుతో పూపిరాడకుండా తిరిగాడు. శైలుకెళ్ళాడు. లాఠీదెబ్బల్నిన్నాడు చాలాచాలా హీరోగారి కార్యాలు నెరవేర్చాడు.

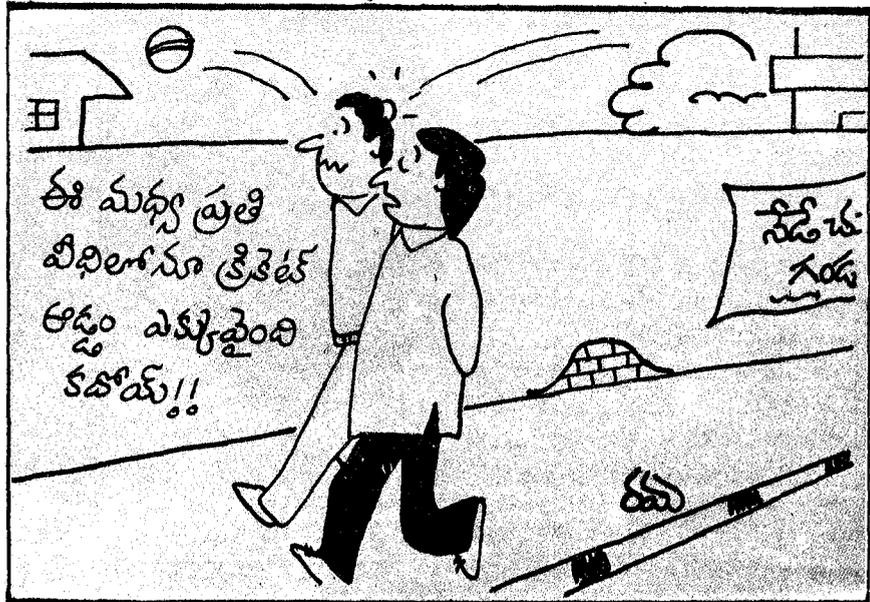
ప్రస్తుతం అతని వయసు అరవయ్యయిదు! అయినా బ్రహ్మాండమైన పర్మనార్టీ!! మంచి పుష్టిగలఒళ్ళు! ఒక్కపూట రోజుకి తిన్నా కుభ్యరంగా తినగలచేవవుంది! అది తనకేలేదు అని చింతించాడు చిదంబరం.

ఆ పూరికి అంతకుమునుపు ఒక్కమారే వచ్చాడు చిదంబరం. అదీ ఆరు సంవత్సరాలకీతం. చుట్టూ చూపుగా వచ్చి, యిరవయిరోజులుండి వెళ్ళి పోయాడు.

జనార్దనం మావయ్యకి వుద్యోగం లేదుగదా? భార్యనీ సంసారాన్నీ ఎట్లా పోషిస్తున్నాడని చిన్నతనంలో అనుకునేవాడు చిదంబరం. అతయ్య - మావయ్య పెళ్ళినాటికే బ్యాంకులో వుద్యోగం చేస్తున్నదని తెల్పింది! వాళ్ళిద్దరికీ నామరస్యం వున్నదిగనుక సర్దుకుపోతున్నారు! యిల్లు అవిడే కట్టించింది! మావయ్యకి పలుకు బదిబాగా వున్నది ఆ పూరిలో, చుట్టూ పూళ్ళలో! ఎవరో వస్తారు యింటికి! రాజధానికి వెళ్ళి వాళ్ళపనులు సానుకులం అయినట్లూ చూడమని కోరుతారు! మావయ్య వెళతాడు! వాళ్ళపన్నూ అవుతాడు! మావయ్యకి దారిఖర్చులూ, భోజనం, బనా, ఇతరత్రా ప్రతిఫలమూ లభిస్తుంది! అతను తన జీబులోంచి తీసి ఒకరిక్రియడమేగానీ, భార్య నించి ఏ రోజూ రూపాయి వుచ్చుకోలేదు! తనే అవిడకి చీరలూ, చేపులవీ కొనేవాడు! పిల్లలికి కొనేవాడు. ఆనాటికినాటికి మావయ్య జెండా అలా ఎగురోనేవున్నది!

ఆమధ్య స్వాతంత్ర సమరయోధులనీ, రాజకీయ బాధితులనీ యిలాగ అనేకమందికి పెన్నన్ను ప్రభుత్వంనించి లభించసాగాయి. మావయ్యకి అప్పటినుంచీ నెలకె వెయ్యికి తక్కువలేకుండా పెన్నను వస్తోందలాగ!

చిదంబరం స్నానంచేసి ఫ్రెష్ అయ్యాడు. వంట

ప్రసాదం

మావయ్య బ్రహ్మాండంగ చెబాడు. నాయంత్రం చిదంబరం అలా బయటికి నడిచాడు ఒక్కడూ మావయ్య మధ్యాన్నమే ఎట్టి వెళ్ళిపోయాడు తిరిగి రాత్రి పదికేరావడం!

చిదంబరం బయటికెళ్ళి నిమమం అలా నిండుంది పోయాడు.

మావయ్య మేదప్రక్కనే ఒక చిన్న గుడి వున్నది! చిదంబరానికి గుడి అంటే చాలాయిష్టం! ఎక్కడా దొరకని ప్రకాశత గుడిలో మనిషికి దొరుకు తుందని అతని అభిప్రాయం. నమ్మకం ఆ గుడిలోకి అంతకుమునుపతను ఒక పదిపామూర్తయినా వెళ్ళాడు. ముందర నంది విగ్రహం! వెనుకన శివలింగం, వానవట్లం! నిశ్శబ్దంగా వున్నది అక్కడ. పూజారి చెన్నకేశవులక్కడా కనిపించలేదు! బహుశా బయటికే కూరానారా తెచ్చుకొందికి వెళ్ళివుంటా దనుకున్నాడు చిదంబరం.

చెన్నకేశవులు ఒక్కడే వుంటున్నాడా గుల్లో. గుడిలోనే ఒక గది వేరేగ వున్నది. అందులో చెన్నకేశవులు ఒకవార తనకోసం వంట చేసుకుని, వదుకుంటాడు. భక్తులు యిచ్చే దక్షిణ తాంబూ లాలు. యితరత్రా ప్రతాలకి, పూజలకి వాటికి లభించేది చెన్నకేశవులికి రాబడి! దాంతో అతని కీవనం గడిచిపోతున్నది!

గతమారు చిదంబరం వెళ్ళినపుడు, చెన్నకేశవులు ఆడిగ డు

"అయితేబాబూ! తపరికి పుద్దోగం సద్దోగం లేదుగదా? ఎట్లా అయితే ఎందుకుతవరు ఏవనీ చేయలేదు? ఒంటి బతుకు బతుకుతున్నారేమిలా? ఆడగవచ్చా?"

"అడిగేస్తూ, ఆడగవచ్చా? అనడం బావుందండీ!" అని నవ్వాడు చిదంబరం

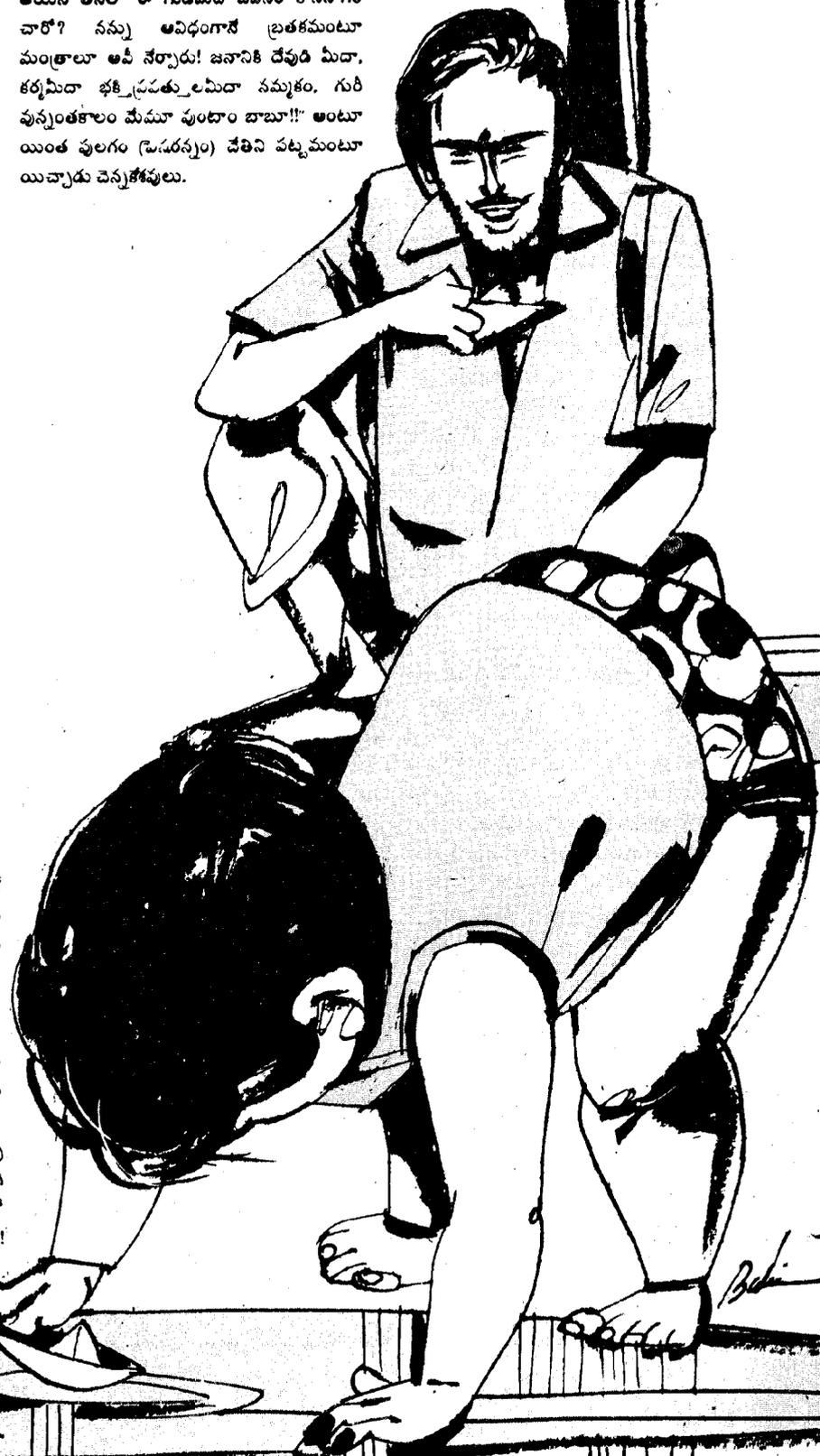
"నాకు పుద్దోగం, ఆఫీసూ లేకున్నా ఫర్వాలేదండీ! రచనలమీద ఆదాయం వస్తుంది! ఇకపోతే, ఒంటిబతుకు అంటారా? ఎందర్నో చూస్తుంటే, ఎంటోంటే నా కిట్లా ఒంటగా కీవించడంలోనే సుఖం లభ్యమవుతున్నదన్నుస్తుంది! మీ సందేహాలకు సమాధానాలు దొరికాయికదూ?" అని నవ్వాడు.

చెన్నకేశవుల్ని ఆడగకుండానే, అతని కథ క్లుప్తంగా చెప్పాడు!

"మా అమ్మా, అయ్యని నేను ఎరగనండీ! నాకు బాగా జ్ఞానం వచ్చేవాటికి ఎవరో ఒక అయ్యగారు నన్ను సాకుతున్నారని తెలిసింది!

ఆ అయ్యవారి పెంపకంలోనే నేను పదిపానేళ్ళ వాడినయ్యేను! తర్వాతాయన గుండె అగి మరణించేడు! అయినదే బాబూ ఈ గుడి! అదిగో ఆనాటినించీ ఈనాటిదాకా యిదే నా ఆవాసం! ఆదాయం! అన్నీనూ" అని చెప్పాడు.

అయితే మిరం చదివీపుండలేదాండీ?
 "వదువా? నాకది పంటపట్టలేదుబాబూ! మా అయ్యవారు ఆ ముచ్చటపడ్డారుగాని తీరలేదది!! ఆయన తనలా ఈ గుడిమీద కీవనం కొనసాగించారో? నన్ను అవిధంగానే బ్రతకమంటూ మంత్రాలూ అవీ నేర్పారు! జనానికి దేవుడి మీదా, కర్మమీదా భక్తిప్రపత్తులమీదా నమ్మకం, గురి వున్నంతకాలం మేమూ వుంటాం బాబూ!!" అంటూ యింత పులగం (పెడరన్నం) చేతిని వట్టమంటూ యిచ్చాడు చెన్నకేశవులు.

భవేమనాపద్యాలు

నిద్రగల పుట్టు తీసుకుని
ఉద్యోగం ఇష్టమైనానని చెప్పి చెప్పి
చెప్పి చెప్పి నువ్వకు ఎక్కో

ఉద్యోగం
పోకంబె
చేసుకున్నారే!

వల్ల వైపు లేక వాగ్మతములు చేసి
యదిగో ఇదిగో యన చు నాశబెట్టి
గడువుబెట్టి రేపు గడియగానిమ్మని
గడియలో నబడియె గదర వేమ.

గట్టిగా వాప ఏడుస్తోంది! చెన్నకేశవు లామ
నెత్తుకుని, ఓదార్పుతూ, లోపలికి తీసుకు వెళ్ళాడు.
ఆ దృశ్యం కనుమరు గయితే, చిదంబరం పూపిరి
విడిచాడు, బరువుగా. వాన తగ్గితే బావుండు
నన్నుకున్నాడు. వానలో తడవడం అతనికి చాలా
చికాకు.
ఆ రోజంతా కూడా వానలా పడుతో నేవుంది!
మావయ్య రెండు పూటలకి ఒకేసారి వంట చేసి,
ఫ్రైజ్ లో పెట్టేసి వుంచుతున్నాడు! తినే సమయానికి
గాస్ టాయిల్ మీద వేడి చేస్తాడమ్మే!
చిదంబరం ఇల్లంతా అలంగం తిరిగాడా
రోజంతా.
ఆ రాత్రి వడకొండు గంటలకి మావయ్యని వాళ్ళు
కారులో తెచ్చిదిగ బిట్టారు తీసుకుని వెళ్ళిన వాళ్ళు.

ప్రసాదం

ఆ మర్నాడు వాన తగ్గిపోయింది! ఆకాశం
నిర్మలంగా మారింది! ఎండ కూడా వస్తే, చిదంబరం
ఆనందించా డెంతో. "ఏరా? మీ అమ్మకి, నాన్నకి,
అన్నయ్యకి వుత్తరం రాశావా?" అడిగాడు
మావయ్య.
"వచ్చిన మర్నాడే రాసేను!" అని చెప్పాడు
చిదంబరం.
అతనా రోజు సమయం చూస్తుని, గుడిలో
కెళ్ళాడు.
చెన్న కేశవుల్ని చూసి నిశ్చెమ్మ దయ్యాడు చెన్న
కేశవులి మొహం ఎంతో నీరసంగా, వాడిపోయా.
కళతప్పి, పది లంఖణాలు చేసినట్టు వున్నది!!

"వాప కెలా వుంది?" అడిగాడు చిదంబరం
"మీ కెట్లా తెలుసూ?"
"నీళ్ళలో జారి పడిపోవడం చూశాను మా
ఇంట్లోంచి!"
"దెబ్బ చిన్నదే గానీ, జ్వరం బాగా పచ్చేసింది!
ముందు వేసున్నాను" అంటూ వాపని చూపించా
డతను
"మీరు భోజనం మానివేశా రేమిటి? అట్లా
అయిపోయారు?"
అతనదేలా నవ్వాడు "నాకు తిండి సహించడం
లేదు! నిద్ర పోవడం లేదు! అదేం అయిపోతుందో నని
బెంగగా వుంది!" దిగాలుగా చెప్పాడు.
చిదంబరం వెళ్ళి ఒక రిక్త తీసుకు వచ్చాడు.
అందులో చెన్నకేశవులు, వాప నెత్తుకు కూచుంటే,
తను పక్కనుండి, ఒక డిస్పెన్సరీకి తీసుకు వెళ్ళాడు.
తిరిగి వాళ్ళు గుడిలోకి వెళ్ళాక, తీసుకు వచ్చిన
మాత్రలు వాపకి వేసాక, అప్పటికి చెన్నకేశవులి
ముఖం కొద్దిగా వికసించింది! అతను నింపాదిగా,
చిదంబరంతో ఇలా చెప్పాడు.
"వాప తల్లి పవిత్రమైన బాధ్యత నా కప్పగించి
పోయిందండీ! ఆమె చాలా హీనమైన పరిస్థితిలో
మరణించింది! ఆఖరి క్షణాలలో కూడా ఆమెకి అన్నం
కరువై పోయిందండీ, నమ్ముతారా, మీరూ? ఈ ప్రక్క
పూరే వారిది! భర్త బాధ్యత లేకుండా ఆమెని, ఏల్లని
వాళ్ళు ఖర్చానికి విడిచి ఎటో వెళ్ళిపోతే, అవిడ నానా
తిప్పలూ పడింది! అవిడికి చదువు లేదు. సంపాదన
చేసే ఏ పనీ చేతకాదు! అలా అని పాపి పనీ అలాటివి
చేయడానికి మానాభిమానా లొప్పలేదు!! అబద్ధా
లాడీ, ఈ అమ్మాయిని ఒక కుటుంబంలోంచే
లాగాడు ఆ రాస్తూలు!! కట్టుమూ, ఆమె ఒంటి మీద
వస్తువులూ, అన్నీ హరించి పారి పోయాడు!!! ఆమె
తాలూకు వాళ్ళు ఒక అన్నా, పది నే మాత్రమే!! వాళ్ళు
మరి చేరదీయరని ఆమెకి తెలుసు! ఆ పరిస్థితిలో....
నేనా చోటికి, ఒక పని మీద, అంటే, ఆమె వుంటేన్న
పక్కంటిలో రెండు దినాలు ఖారీ ఎత్తున నోము
బరిగి ఆహ్వానిస్తే, అది జరిపించే నిమిత్తము
వెళ్ళాను!" పనయ్యేకా, పక్కనే ఆ దుస్థితి నా గుండెని
చెరువు చేస్తే వెళ్ళి, స్వాంతన పలకబోయి, అవిడ
నాతో తన గోడంతా చెప్పుకునే నా చేతుల్లో ఈ పిల్ల
నుంచితే, ఏం చేస్తానండీ? చెప్పండి??" అగా
డతను ఆయాసం తీర్చుకున్నాడు.
"అవిడ నా కప్పగించిన ఈ బాధ్యతని ప్రసాదంలా
స్వీకరించే నండీ!! ఈ విషయం అందరికీ నేను
ఎందుకు చెప్పాల్సి? మీ మీదయితే నా కున్న ఒక
మంచి భావం వలన ఇదంతా ఇప్పుడు చెప్పాను!!"
అన్నాడు నిట్టూర్పుతూ.
చిదంబరానికి తన ప్రసాదం గుర్తు వచ్చి,
అడగబోయి, అది సమయం కాదని పూరుకున్నాడు
వాప చెన్నకేశవులి చేతుల్లో నిబ్బరంగా నిద్ర
పోతున్నది! □